

האימפריה הערבית החושית, את בני גיי-בלות בו את חורשי הקיץ החמים.

הכינור הנאלם

רעיונות אדמה גדולות מעלות לפעמים, כי מקרה, אל פני האדמה שכבות שהיו קודם לכן מוצנעות במעמקה. הוועזע עבר על מפא"י עם פרישתו של בני גיי. היתה לו, כנראה, תוצאה דומה.

למן ארץ מרוצה מהתפקידים שנמסרו לטי פולו ושבהם גילה פיסרון והצלחה. ויאמה, פסי שקוראים לו ידיו והרוצים להיות ידיו, נשא פליבו פישך כל התקופה בה כהן בהצלחה בלתי-רגילה כמלכרי הכללי של מפלגת פועלי ארץ-ישראל, חלום כמוס כמ" עס: לעסוק בתפקידי הסברה, במקום כי תפקידים אירגוניים.

כמו אלברט איינשטיין, הרואה בעצמו כי ראש וראשונה כנר מעולה, חשב האיש מוצק'הגוף, בעל המבטא הרוסי המובהק, שפשוטותיו האמיתיים חבוים בראש וראש שונה בשטח זה, חלם על הרגע בו יוכל להפיק זאת. "חבוי בני עהונאי גדול", אמר פעם, פליצנאו, לבני גיי, מולו עמד לא מעט באופוזיציה פנימי-מפלגתית חריפה, פטרצה לקבל על עצמו את עריכת היומן האופלגתי הפרוסי, חור, אך בני גיי, שהע דיק ברך פלי לרפו את ענייני ההסברה תחת סיקרון הישיר, ענה לו: "הן לו להמשיך להיות חבוי."

נגינה ללא-תיק, אך גם בתפקידי הי קודמים השתדל און, איש העליה השלישית, להניח את ידו הכבדה על עתונות המפלגה. לפחות, התערב לא פעם בצורה תקיפה בע-ריכתם של אשמות והדור *

פשהתברר למפלגה, חתורשי, שהתסטרותו של בני גיי היא סופית, צילצלו הפעמונים גם לזיאמה, שכל עוד היו שירותי האודיעין מסופנים למשרד ראש-הממשלה, לא היתה לו בהם דריסת רגל. עם החלטת מרכז ה-מפלגה, השבוע, להציע לתפקיד שר ללא-תיק, במקומו של "מהגוני" לבון, המקבל את תיק הבטחון, היה זה כמעט ברור: רעידת האדמה הבלתי-רצונית עשויה לתת הדממות לאון להגשים את חלומה הישן, להתחיל לנגן בכינור.

מפלגות

וקאת השוורים

קום אל הקרב, טוריאדור... יתכן שח"כ מפא"י הלוחם-בשחיתות אליעזר ליבנה פיוס לעצמו מנגינה זו כשי פירסם, לפני חדשים אחדים, בדבר, מאמר בשם "אל השוורים", בו התקין בחריפות את השחיתות שפשתה במפלגה. שם המאמר היה רמוז לברי לוי אשכול, שהגן ב-שעתו על סקדי הסוכנות המושחתים בפסק התנכ"י, לא תחסום שור בדישו". אולם גם ליבנה לא יכול היה לתאר לעצמו שנקמת השוורים תהיה כה מהירה ותקופנית. ביום בהיר אחד קבל מכתב מהמוסד לב-קורת של מפא"י, בו הוזכר אותו המוסד שלא לעבור מדירתו בגבעתיים לבית החדש

* לפני שלוש שנים פטר בחודש אחד את כל חברי מערכת אשמורת, בטאון הי משמרת הצעירה של המפלגה, שדרך עריכתה את השבועון לא היתה לטעמו.

שהקים לעצמו בקרית-יובל, ליד ירושלים. טען המוסד: הבית בעל ארבעת החדרים והרהיט היפה, אינו הולם אישי-צבור, הי צריך לשמש בצנע חייך דוגמה לאחרים. "ישנם אלפי חברים..." ליבנה הת-רתו, הפר ויכל להשמיע את דעתו לפני עדים. פומבי בו יוכל להשמיע את דעתו לפני עדים. במקום תשובה קיבל מכתב שני, שכלל את הדרישה לצאת מיד מן הבית, שעלה כ-25 אלף ל"י, אותו ירש ליבנה מאביו האמיד. הפעם יצא ליבנה מכליו. קרא הוא: ישר נמ אלפי חברים בצמרת מפא"י החיים בת-גאים טובים ממנו, אחדים מהם אפילו על חשבון המדינה. כסופר וכהוגה-דעות הוא זקוק לחדר עבודה ולחדר אורחים. אין אלה אלא בלי-עבודתו, ממש כמו מחרשה של חקלאי או פטיש של מסגר. לדעת עשה מעשה טוב בכך שהשתמש בכספו הפרטי, לרכישת כלי-עבודה כאלה, במקום להשקיע אותו בעסקי ספסרות או להלחוח בריבית. בהיותו משוכנע שההתקפה היא ההגנה הטובה ביותר, דרש ליבנה שוב ברור פומבי של כל שאלת רמת חייםם ורכושם של עסקני המפלגה, הציע שכל המנהיגים יפריטו מיד את רשימת כל רכושם. אולם המור סד לבקורת, ברוב והירותו, לא ענה אפילו על דרישה זו. הוא פחד ליצור תקדים העשוי להמיט שואה על שמה הטוב של המפלגה. שבוע ישב ליבנה עם אשתו ושתי בנותיו תיו ישות בבית החדש, בשכונה שאמיתה הוקצבה על ידי הקרן הקיימת לעסקנים ולפקי רים גבוהים. מנהיגי המפלגה, שבאו לבקרו, אמרו לו שהוא צודק, אולם בינתיים גרמה לו מלחמת השוורים נזק עצום. היא תפריע מאוד להפצת דעותיו (שער העולם הזה 798), המסתכמות בדרישה להקפיא את השכר ב-ארץ, להוריד באופן קיצוני את רמת המחיה של העם.

חקלאות

התפוז החדיר

באותו חלק של תקציב הלטבע הוזר, שאנו נגוי על תרומות, הייתה תמיד פרוי ההדר הישראלי סעיף חשוב ביותר. תפוחי זהב היו עבור המדינה, המחפשת ללא הרף מקור רות הכנסה, מכרה זהב, של מטבע זר. דבר זה היה ידוע לפרדסנים לא פחות מאשר לשר האוצר. מדי שנה בשנה התנהל בינו לבינם חיכות נצחי על התמורה, בלירות ישראליות, שיקבלו עבור ייצוא תוצרתם כל השנים, כשהשער הרשמי של הדולר לא זו מ' 357 פרטה, למרות ההתדרדרות התמליתית של הלירה, ודרשו הפרדסנים לשלם להם סכום גבוה מזה, טענו שהשער הרשמי אינו יכול לכסות אפילו את הוצאות הקטיף. "אם כך", טענו, "מוטב לנו להסוך את הפרדסים לאדמות שיכון".

הפרדסים לא נהפכו, אומנם, לבתי-טבון מרובעים, אך כאשר ב' 1951 לא שבעו הפרדסנים נחת מהשער שהוצע להם, הכניסו את השירות הזהובים אל תוך מחסני קרור, שאיראו אותם עבור הצרכן הישראלי, שנהנה מפרי הדר טרי עד סוף הקיץ. היה זה עסק שממנו נהנו שני הצדדים — אך לא האוצר. לקראת השנה הבאה פייס את הפרדסנים,

* לידו בונה גזעון רפאל, מראשי משרד החוק, בית דומה, וממולו נמצא מגרש ש-הוקצב לאבא אבן.

העלה על ידי כך את היצוא ב-50%. 1.5 יספיק בהחלט. השנה נתחדש החיי כוח הנושן, אך הפעם התחלפו התפקידים: אם בכל השנים תבעו הפרדסנים פרמיה לתור צרתם, תבע הפעם האוצר פרמיה לעצמו, סרב לתת למגדלי ההדרים את השער הקבוע לשאר היצואנים, 1.8 ל"י לדולר, 1.5 ל"י לדולר יספיקו בהחלט, לדעתו של לוי אשכול, לכסות את הוצאותיהם של הפרדסנים ולהשי איר עוד רווח הגון בכיסיהם.

הפרדסנים ועמו: הם לא ראו כל סיבה מדוע יוסלה היצוא שלהם לרעה, אחרי שהכ" גיס בשנה שעברה 25 מיליון דולר לאוצר, כמעט ללא הוצאות ממטבע זר. במקרה שלא יגיעו עם האוצר להסכם מניח את הדעת, אמרו, עדיין עומדים על תילם מחסני הקרור. חייך במרירות אחד היצואנים: "בעצם,

איננו פנין מרוע האוצר מתעקש. הרי מחר לקת מס ההכנסה יכולה לקבל בחזרה את אשר נתנה המחלקה למטבע זר!"

תעשייה

כדאי לעשות חשבון

הטנין הוא חומר-עזר חשוב לזירוז עיבוד העורות בענף הבורסקאות. הטנין הוא גם סעיף לא מבוסס כלל ברשימת הייבוא הישראלי, ומסתכם בכמה עשרות אלפי דולרים לשנה. כדי להפסיק את יבוא 1000 הטונות טנין, להן זקוק ענף הבורסקאות בארץ מדי שנה, היו צריכים למצוא לו תחליף מקומי, שהיה חוסך עוד סעיף הוצאה, ניכר למדי, של מטבע זר.

אתר עמל ומחקר ממושכים גילו מספר חוקרים ישראליים, חוקרי תחנות הנסיון החקלאיות הממשלתיות והמועצה המדעית, תחליף ישראלי מצויין לטנין שמולדתו המקורית הן שלוש ארצות מרחב קרובות — תורכיה, סוריה ואיראן. התחליף נמצא בספי לולי אלון התבור, שהפכו, אחרי כתישה ומיצוי מתאימים, לטנין משובח, הידוע גם בשמו השני, המסחרי, וזוניה.

גם הקליפות. משרדי הממשלה הכל-כליים קפצו מיד על אפשרות זאת של חיסכון במטבע זר, רצו להורות על הפסקת יבוא הטנין מחוץ לארץ, ועל הקמת מפעל מקומי להפקת טנין, שבנייתו וקניית מכור-נותיו החיישות היתה מסתכמת בסכום ניכר.

אנשי המדע, הזוהרים מטבעם, ביקשו דחייה של שעה קלה. בחישוב מהיר הגיעו למסקנה כי אמנם, כידוע, הצליחו להפיק טנין מקומי, אולם, כמחושב, הפקתו התעשייתית אינה כדאית בכל זאת. חשבונם של אנשי המדע: כל עצי אלון התבור שבי-427 אלף דונם העירות בארץ לא יספיקו אלא כמה מאות טונות טנין. אם יוסיפו לאלה 70-100 טון נות טנין, אותם אפשר להפיק מקליפות כל עצי האקליפטוס המצויים בארץ, ו-100 טונות נוספות מקליפות עצי האורן, עדיין לא תכריס אפילו מחצית התוצרת המקומית.

המסקנה: מוטב להמשיך בהוצאת כמה עשרות אלפי דולרים לשנה, ליבוא טנין. מאשר להקים מפעל יקר שלא יוכל להבטיח אספקה עצמית של טנין, אפילו יקולפו כל עצי האקליפטוס והאורן הגדלים בארץ.

דת

דרושים: גרושים מקודשים

רבי בורשטיין עמד על זוכן העדים, טיי רב להשבע, בתורה או בהן-צדק, שיאמר את

האמת, את כל האמת ומאומה מלבד האמת. היה זה, לדעתו, מובן מאליו שיהודי דחי לא יעיד לשקר. במקום זאת הוציא מכיסו פיסת נייר שנשאה נוסחה מסובכת, שלא היתה, בסרטו של דבר, שונה בהרבה מה-שבועה המקובלת. הסביר הוא: אין ברצון נו לעבור על לא מפורש, לא תישא את שם אדוני אלוהיך לשוא. במקום זאת, חיבר נוסח שדי בו כדי למלא את חובתו לאנשים, בלי לפגוע באלוהים. השופט לא חייך, קבל את פיסת הנייר כתחליף מתאים.

לאחר זאת הצהיר הרב, שנקרא להעיד כמומחה לענייני גירושין ונשואין במשפט שנדל שוורץ (50), הנאשמת בביגמיה, הצ-הרה מפוצצת: הנישואים הם חוקיים גם אם בוצעו שלא באמצעות הרב. שני עדים מהי-מנים מספיקים בהחלט.

ח"כ אליעזר ליבנה ** שוורים — טוריאדור 0:1

לוח-מחירים מוזל. שינדל יסבה ליד בעלה החדש ביותר, דוד פולק, הביטה סביר בה מבוהלת וחסרת ישע. עיניה השחורות היו פקוחות לרוחה, הביטו באימה אל השופט, הרב והתובע, בתקוה אל עורך-דינה.

היא עלתה לישראל, כאלמנה, מרומניה בשנת 1948. אחרי שהייתה בודדה ביפו ועבדה קשה למחייתה, פגשה בישראל ספור-רצרו. הם החליטו להינשא אך לא היו להם אמצעים מספיקים כדי לבצע פעולה זאת ברבנות. הם החליטו להזמין רב שכך, שהוכרו על ידי הרבנות כפורץ-גדר, לבצע בעזרתו את הטכס המוקדש. לרב גוטמן היה לוח-מחירים מוזל בהרבה מאשר לרבנות: לוח-מחירים מוזל והוא הסתפק במוטע.

אולם מלבד ברכת הרבנות הראשית, הסרה כנראה לנישואים גם ברכת-שמים. מריבות פרצו בין בני הזוג, נעשו במרוצת הזמן ארכות יותר וחריפות יותר. הזוג החליט להגרש, לעשות זאת באמצעות אותו רב שאיחד קודם לכן את נשמותיהם. הרב גוטי מן, באותו לוח-מחירים מוזל, המירי בין השניים ביטל את הכתובה עליה חתם קודם לכן.

השנים חלפו. שוב הרגישה שינדל את עצמה בודדה ושוב פגשה בלב מבין. דוד פולק עב הגבות וגדול השפם, קסם ללבה, שעדיין לא היה זקן מדי. הפעם לא היה הכרח בחסכון כה חמור: הנישואים נערכו ברבנות.

אך גם הפעם היה האושר קצר: הרבנות צללה עמוק אל תוך עברה של שינדל. ספי-רים מצהיבים נפתחו, ואצבעות חיפשו, שו-רה אחר שורה, עד שנמצאה הפיסקה הנכ-ספת: הנישואים שבוצעו על ידי רבי גוטמן היו חוקיים. הגירושים שביצע, לעומת זאת, היו בלתי-חוקיים בהחלט. האצבעות הונשו אל מול שינדל שחארץ-סקורצרו-פולק: את נאשמת בביגמיה!

אמר אחד מן הקהל, שמילא את אולם בית המשפט: "מה שמעניין אותי עכשו לדעת הוא, באיזה ניומוקום תשתמש הרבנות כדי להוכיח, במקרה שמישהו חליט להינשא (המשך בעמוד 10)

* עיקרון בו טירבה הרבנות להכיר קודם לכן, במשפט של אהרון כהן ובלה בוטליק (העולם הזה 824) ובמשפטם של שמואל וני-ליוה טרייבוש (העולם הזה 834).

** עם ח"ך ד"ר אליהו אלישר.

אלוף האכילה, 1953